

saa stærkt, som min Overbevisning er, og som jeg har Opfordring til at gjøre paa dette Punkt, vilde have stillet sig anderledes; men jeg haaber, at man vil gjøre det her. Jeg tror, man vilde komme til at fortryde, om man fastholdt den Stilling, som er fremkommen med Hensyn til Sorø Kirke, og vilde spare paa de 4,500 Rd. — Det andet Punkt, jeg vil omtale, er Forslagene under Nr. 54 og 55 om Realskolen i Hjørring. Udvalgets Flertal er gaaet ind paa denne Bevilling, men det ærede Medlem har dertil knyttet en Masse Betragtninger om det høiere og lavere Skolevæsen, med Hensyn til hvilke jeg i visse Retninger kan være fuldstændig enig med ham, og hvis det ærede Medlem havde hørt eller læst mit Foredrag i Anledning af Forespørgselen forleden — hvad det lader til, at han ikke har gjort — vilde han have set, at jeg er enig med ham i en Del deraf. Men der var Andet, hvort jeg ikke kunde være enig med ham, blandt Andet i det, at Forandringen i det lærde Skolevæsen skulde være sket for at skaffe forøget Indtægt; det har aldrig været Meningen dermed, skjøndt det vel turde være et Moment ved Siden af de øvrige. Jeg havde et ganske andet Maal, idet jeg troede, at Omordningen væsentlig skulde skaffe en mere heldig og frugtbar Undervisning paa dette Omraade; det har jeg anset som mit Maal. Med Hensyn til Sagen i dens Helhed er det aabenbart, at det ærede Medlem med dette lille Forslag om at bevilge 1,200 Rd. til en Realskole i Hjørring var paa Veie til at komme med almindelige Betragtninger over vort hele Skolevæsen, baade det høiere og lavere; men det kan umulig være Meningen, at det skulde være den rette Veie at gaa frem paa, og allerminst synes det at kunne være Meningen, naar Sagen foreligger, som den her er tilfæde. Hvad er Spørgsmaalet? Spørgsmaalet er her, at en Kommune har henvendt sig til Ministeriet for at bede det, som nu en Gang har med den Sag at gjøre, om dets Medvirken til at bringe et Resultat frem, et Resultat, som efter, hvad den nyværende Minister har udtalt, vistnok turde antages at ville gaa i den Retning, som det ærede Medlem omtalte som

sin Mening. Sagen er altsaa den, at vedkommende Kommune har henvendt sig til Ministeriet for ved dets Medvirking at faae ordnet sit Skolevæsen, navnlig i den Retning, som det er bekjendt fra andre Steder — og da ogsaa her fra Thinget — var Ministerens Opfattelse af Tingene. Denne Retning viste sig i, at Kommunen vilde gjøre sin frie Undervisning kraftigere og stærkere og vilde lade en privat Skole komme frem, der var beregnet som Betalingskole, men tillige som Realskole, der i det Væsentlige skulde bæres af de Skolepenge, der bleve at erlægge, men dog tillige — i det Mindste til en Tid — af det Tilskud, som blev givet fra Kommunens og Statens Side. Sagen foreligger imidlertid ikke saa afgjort, hvad ogsaa den trykte Skrivelse vil vise. Ministeriet har troet at maatte forelægge Thinget det Spørgsmaal, om det ikke i Betragtning af Forholdene i det Hele taget og af Hjørring i Særdeleshed, maatte være villigt til for næste Finantsaar at gaa ind paa at give 1,200 Rd. Gaar Thinget ind derpaa, saa er det først, at Forhandlingerne skulle fortsættes, og Afgjørelsen træffes. Men nu paatager den ærede Rigsdagsmand sig at afgjøre hele Sagen i Forveien ved at opstille disse forskellige Punkter; det synes mig at være en høist mærkelig Fremgangsmaade. Det ærede Medlem mener at kunne afgjøre disse forskellige Punkter. Men saa afgjør han dem paa en Maade, som staar i besynderlig Modstrid til hele Sagen; hun vil nu have oprettet en privat Skole, men Andragendet er jo kommet fra Kommunens Side, og det er i Genhold til dette Andragende fra Kommunen til Ministeriet og i Genhold til Bestræbelsen hos Kommunen efter i Forbindelse med Ministeriet at træffe den heldigste Ordning af denne Sag, at overhovedet dette Forslag er fremkommet. Idet det ærede Medlem lader, som han vil gaa ind paa Forslaget, føier han en lang Anmærkning til, hvorved han kommer til at gaa ind paa noget ganske Andet. Han er rede til at give de 1,200 Rd., men kun naar der oprettes en privat Realskole, og under Forudsætning af, at man underkaster sig de og de Bestemmelser. Det er noget helt Andet. Jeg maa ganske